

Diplomová práce TF JU

Autorka: Jana Flídrová

obhajoba září 2012

Název: Způsoby optimistického a vstřícného přístupu pomáhajícího pracovníka ke klientovi a jeho možné zdroje

Posudek oponenta:

Autorka předkládá k obhajobě práci, ve které se zabývá otázkou proč se někteří sociální pracovníci vztahují ke klientům jinak než jiní. Hledá důvody (možné zdroje) jinakosti vztahu a současně si všímá i důsledků různosti přístupu či vztahu pro cíle sociální práce. Vychází při tom stále ze své zkušenosti v pomáhající profesi, kterou obdivuhodně reflektuje a současně konfrontuje s relevantními převážně filosofickými texty (ponejvíce Sokol, Scheler, Levinas, Buber). Nakonec dochází k tomu, že rozhodující je obraz člověka, který si pomáhající o klientovi vytváří – tedy antropologie ze které vychází. Autorka pak ukazuje, že teologická antropologie dává velmi podnětné zdroje k „optimistickému a vstřícnému přístupu pomáhajícího pracovníka ke klientovi“. Potud je práce zajímavá, svým tématem aktuální a jistě zapadající jak do profilu studovaného oboru (Etika v sociální práci), tak do profilu TF JU.

Pokud se ovšem týká vlastního zpracování, spatřuji zde řadu těžkostí. K zásadním patří žánr, který autorka zvolila. Nevím, zda či jak prostudovala metodickou příručku, dle které se při zpracování závěrečných prací mají studenti TF JU řídit. Autorka volí styl převážně narativní (což by samo o sobě nevadilo), s poetickými prvky (v závěru píše metaforicky „pokud se pracovník v soc. službách prochází s klientem ... v zahradách života“, „může hrát na housle lásky a přátelství k lidem pokornými tóny...“ apod.), nicméně v některých pasážích (zvláště kapitola 6!!) se zdá, že přepisuje metodickou příručku z vlastní poradny. Pasáže typu „zkusme se sami na sebe podívat očima klienta. Jakou má pracovník náladu...?“ „naprostou samozřejmostí by mělo být, že pracovník pozdraví, představí se a podá příchozím ruku“ atd. atd. vedou k otázce oč vlastně v dané pasáži jde. Žánr vyprávění se objevuje velmi často – s. 17 – autorka předkládá příběh, který jí vypráví klientka – (včetně expresivních detailů „němě zíral“, „půl roku se díval do zdi“, aniž by to na rozdíl od jiných míst uvedla kurzivou jako přímou řeč, takže tomu dává vlastní autoritu – dle mého bez ověření). Podobně např. na s. 64 najednou uvádí příhodu o svátosti smíření se kterou se jí svěřil mladý muž. Chápu ilustrativně dokumentační smysl dané příhody, nicméně celá pasáž dělá na čtenáře dojem jako rady jak vést rozhovor či jak používat techniky spíše než magisterská práce která zkoumá nějaké téma („pokud během rozhovoru musíme vyřešit neodkladnou záležitost ...“ - navíc tato věta v textu svou podobou ani nedává smysl; „používáme hovorový jazyk, který přizpůsobujeme slovníku klienta.“) atd. atd. V textu autorka často přechází volně z tématu na téma, čtenář může mít dojem, že spíše volně asociuje než že by text sledoval logickou zřetelnou strukturu (např. s. 69 v textu se najednou začne o SQSP aniž by k nim bylo uvedeno něco bližšího a aniž by to souviselo s názvem kapitoly). Text je občas nekonzistentní a těžko srozumitelný, v podstatě i málo související s názvem kapitoly (např. s. 68, počátek kapitoly 7 – není mi jasné, proč celá první strana patří pod název „shrnutí teoretických a praktických hledisek práce – žádný „souhrn“ zde neshledávám).

V textu se uvádí řada nedoložených tvrzení (či klišé?) např. s. 17 „převládá egoismus a individualismus“, „působením médií jsou lidé zpracováváni tak, že jejich potřeby či spíše spotřební vášně jsou tím nejdůležitějším.....“

Autorka často používá dlouhé citáty z filosofické literatury, (s. 75, s. 47 – celá stránka), což snižuje srozumitelnost textu.

Pokud se týká struktury celé práce – nenašel jsem její představení (bývá rozumné to udělat v úvodu). Není mi zcela jasné proč mezi nepříznivými situacemi jsou vybrány právě uvedené 4 (z grafu v příloze je vidět, že to nejsou 4 nejčastější řešené situace v autorčině poradně).

Není mi jasné proč je kapitola kasuistiky zařazena právě tam kde je, proč poté následuje kapitola

„Teoretická východiska“, v této kapitole autorka pak opět přechází k nabádavému stylu „k tomu by měl pomáhající přihlížet...“ s. 45, „Měli bychom však zůstat sami sebou...“ s. 46. Nabádavost se projevuje i jinde – konec kap. 5.8.

V podkapitole 5.5 se věnuje rozhovoru, tomu je pak ale věnována celá kapitola 6 (proč?). (Podkapitola 5.5 je ukončena nepříliš srozumitelným souvětím...). Podkapitola 5.7 se věnuje etickému kodexu (proč?) ač je nazvána jen Kodex soc. prac. Ve druhé větě se píše „podívejme se na jeho hlavní zásady, jež jsou pro pracovníky závazné:“ - v textu jsou pak některé zásady komentované, doplněné patrně i jinými zásadami, není jasné proč jsou vybrány právě tyto a oč vlastně v celé kapitole jde.

Práce je doplněna 4 spolu nesouvisejícími přílohami – pro je v příloze jeden biblický úryvek? V textu autorka pracuje s více úryvky. Proč je uveden graf zadluženosti a nikoliv i jiných jevů? Pokud se týká seznamu literatury, pak autorka (asi z časových důvodů?) nestihla všechny autory řádně abecedně seřadit (Mareše před Pease, Veselého před Vodáčkovou, Speamanna před Špaténkovou, Halíka před JPII. aj.). Uvádí jednu cizojazyčnou literaturu (z roku 1917??), neb je to v Mgr. pracech povinnost, ale není jasné že by s ní více pracovala, než že uvádí na počátku jeden citát (nazývá jej definicí...).

Celkově jsem se klonil původně k názoru hodnotit práci ještě obhájení schopnou a sice z toho důvodu, že text na mě dělal dojem toho, že autorka je tak poeticko – narativně zaměřená, že by přepracování nebyla schopná; v závěru práce mě ovšem přivedla k tomu, že by bylo nedůstojné zařadit si ji jednoduše do určitého „lidského typu“ a zaškatulkovat si ji, proto s vírou, že je schopná v sobě rozvinout smysl pro žánr závěrečných prací a příkláním se k doporučení práci (přes její nespornou hodnotu) přepracovat.

České Budějovice, červen 2012

Alois Křišťan

